ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ИВАН СЕРГЕЕВИЧ ТУРГЕНЕВ” – РАЗГРАД
Жк. Орел пк.22, тел. 0893506446, e-mail: ou.turgenev.razgrad@gmail.com

УТВЪРДИЛ
МИЛЕНА ОРЕШКОВА
Директор на ОУ „ИВАН СЕРГЕЕВИЧ ТУРГЕНЕВ” гр. РАЗГРАД

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Настоящата Училищна програма за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ОУ "Иван Сергеевич Тургенев“, град Разград е разработена съгласно Наредба №13/21.09.2016 г. на Министъра на образованието и науката, приета е на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 1 от 16.09.2024 г. и е утвърдена със Заповед № РД-08-007/16.09.2024 г. на директора на училището.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование е подчинена на основните цели на предучилищното и училищното образование на образователната политика в Република България. Този процес е нормативно обоснован от Закона за предучилищното и училищното образование (чл. 5, ал. 1, т. 7-12), а приемането ѝ е в правомощията на педагогическия съвет.

Програмата се разработва от постоянно действащ екип, определен със заповед на директора на училището за срок от 2 години. Конкретните дейности се планират по месеци в календара на годишния план и в тематичните разпределения на учителите. Актуализация се прави при нужда в началото на всяка учебна година или при промяна на нормативната уредба.

Нормативни документи за разработване на програмата:

1. Закон за предучилищното и училищното образование.
2. Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
3. Наредба за приобщаващото образование
4. Областна и общинска Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в училищното образование в различни форми. Интегрирано е в учебното съдържание на учебните предмети в рамките на общообразователната подготовка в ПГ и от I до VII клас или като самостоятелни предмети в разширената подготовка на всички етапи на средното образование и/или в допълнителната подготовка. Възможно е да се преподава интегрирано в часа на класа, в дейностите по интереси, в извънкласни училищни, извънучилищни и между-училищни дейности, както и при общата подкрепа за личностно развитие.

(1) ДОС за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се определя с наредба.

(2) Държавният образователен стандарт определя: (*чл.1. ал.1 от Наредба за ГЗЕИО*) 1. същността и целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;

2. начините и формите за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;

3. рамковите изисквания за резултатите от обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование;

4. институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

ПРИОРИТЕТИ

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.

4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

ЦЕЛИ

I. ИЗГРАЖДАНЕ НА АВТОНОМНА И АКТИВНА ЛИЧНОСТ ПОДЦЕЛИ:

1. Да разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
2. Да познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализиращия се свят;
3. Да зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
4. Да осъзнава и цени своята културна идентичност;

5. Да взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
6. Да изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
7. Да взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
8. Да носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
9. Да подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
10. Да познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
11. Да познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
12. Да умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства.

II. ФУНКЦИОНИРАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО КАТО АВТОНОМНА, АКТИВНА И САМОРАЗВИВАЩА СЕ ОБЩНОСТ

1. Да възпитава в демократичните ценности;
2. Да насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
3. Да утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
4. Да изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, между-културната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
5. Да създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. В процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.
2. В часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;
3. В заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;
4. В рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие;
5. Училищна програма „Без свободен час в училище";
6. „Занимания по интереси" по чл. 20 от Наредба за приобщаващото образование;
7. Национална програма „Иновации в действие";
8. Национална програма „България – образователни маршрути"
9. Интегрирано обучение по учебни предмети

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДКРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

III. ВЪЗПИТАВАНЕ В ТРАЙНИ НАВИЦИ ЗА ОТДАВАНЕ НА ПОЧИТ И ИЗРАЗ НА НАЦИОНАЛНОТО САМОСЪЗНАНИЕ

1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ РИТУАЛИ

а) Всички училищни тържества започват с химна на Р България и издигане на националния флаг пред фасадата на училището ;

б) На 16 септември всички ученици, педагогически специалисти и гости посрещат и изпращат училищното знаме, носено под ударите на барабанче от знаменна група (знаменосец и две асистентки, показали отлични резултати в образователно-възпитателния процес и избрана на заседание на ПС); втора знаменна група издига националния флаг (знаменосец и две асистентки, показали отлични резултати в образователно-възпитателния процес и избрана на заседание на ПС);

в) На 01 юни официално раздаване на удостоверението за завършен клас на учениците от начален етап и масово рецитиране на стихотворението „Аз съм българче" от Иван Вазов;

в) Месец юни официално връчване на дипломите за завършено средно образование и тържествено изпращане на зрелостниците. Награждаване на отличили се ученици и учители;

г) поддържане на училищен кът и съхраняване на училищното знаме;

д) честването на национални празници, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

- Честване на Деня на народните будители – 1.11
- Патронния празник на училището – 7.11
- Почитане на годишнина от обесването на Васил Левски – 19.02
- Честване на 03.03 – Освобождението на България;
- Честване на 06.05 – Денят на Българската армия
- Честване на 09.05 – Ден на Европа
- Тържествено честване на 24.05 – Ден на славянската писменост

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА УЧИЛИЩНИ СИМВОЛИ И ДРУГИ ОТЛИЧИТЕЛНИ ЗНАЦИ

Училищни символи:

- знаме с избродиран образ на патрона Иван С. Тургенев и названието на училището;
- лого на училището: слънце с вписана в него шестица; химн на училището;
- летописна книга;
- грамоти за учениците, показали отличен успех 6,00.
- Елементи на ученически униформи – фланелки с логото на училището.

IV. ПОДКРЕПА НА ИНИЦИАТИВНОСТТА И УЧАСТИЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ ЧРЕЗ ПОДХОДЯЩИ ЗА ВЪЗРАСТТА ИМ ДЕМОКРАТИЧНИ ПРАКТИКИ

1. Участие в Ученически съвет към училището като форма на ученическо самоуправление;

2. Организиране на доброволчески дейности в и извън училище;

- Провеждане на благотворителни акции за събиране на дрехи и парични средства за деца в неравностойно социално положение
- Провеждане на благотворителна акция за събиране на детски книжки, играчки или мебели за обзавеждане на детски кътове в педиатрични отделения в държавни болници.
- Организиране и участие в благотворителни концерти в помощ на болни и пострадали в инциденти.

- Съдействие за подпомагане на благородни инициативи – Акция за събиране на пластмасови капачки. ОУ „Иван С. Тургенев“ – пункт за събиране на капачки с благотворителна цел;

3. Поддържане на училищния сайт и фейсбук страницата с активното участие на учениците

- Интернет страница на училището www.ou-turgenev.com – информация за участие на учениците в различни изяви: конкурси, състезания, олимпиади, изложби и др.

- Фейсбук страницата на училището - (9) Facebook – информация за ученици и родители, текущи съобщения и др.

4. Организиране на училищни празници, кампании и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници и Училищния план за отбелязване на важни дати и събития;

Подкрепящи здравето:

- 28.09. – Европейската седмица на спорта.
- 01. 12. – Световен Ден за борба срещу СПИН – ежегодни мероприятия, организирани от учениците в училището съвместно с БМЧК;
- Есенен и пролетен спортен празник;
- 17. 05. - Национален Ден на спорта – да се отбележи в часовете по ФВС по преценка на учителите.
- 31. 05. – Световен Ден без тютюнопушене – беседа с презентации в ЧК

Подкрепящи толерантността:

- 16. 11. – Международен Ден на толерантността – беседа в ЧК, изработване на табла в часовете по изобразително изкуство.
- 27.01. – Международен ден на възпоминание на жертвите от Холокоста
- 25.02. – Световен ден за борба с тормоза в училище – мероприятия, свързани с Деня на розовата фланелка.
- 09.03. – Отбелязване на Деня на спасяването на българските евреи.

Подкрепящи социалната чувствителност:

- 18. 11. – Световен Ден в памет на жертвите на катастрофи
- м. 04. – „Най-големият урок на света“ (УНИЦЕФ)

Подкрепящи правата на човека

- 06. - Международен Ден на детето

- 04. - Международен ден на Детската книга

Подкрепящи опазването на околната среда:

- 22. 03. - Световен ден на Земята (водата)

5. Организиране на обучения на връстници от връстници, съвместно с БМЧК и доброволци на следните теми:

- „Детски свят без агресия и страх“,
- Оказване на първа помощ на пострадал, о Превенция на СПИН,
- Превенция на зависимости,
- Участие в клубове и неформални групи за дейности по интереси;

6. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията и осигуряване на подкрепа за личностно развитие (обща и допълнителна), на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците, в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик и в съответствие с разработените стратегии за подкрепа за личностно развитие. Спомагане за успешното преодоляване от учениците на възникнали затруднения и конфликти в училище, семейството и обществото.

7. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците и родителите относно процеса на обучение и училищния живот;

V. ПОДКРЕПА ЗА МУЛТИКУЛТУРНАТА СРЕДА В УЧИЛИЩЕТО

Общи положения - в ОУ“Иван С. Тургенев“, град Разград се обучават ученици от три етнически групи. Разработена е Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици от уязвими групи (2020 – 2025). Организират се дейности, свързани с успешното интегриране на ученици от малцинствените групи.

VI. ДЕЙНОСТИ

А) В ЧАСА НА КЛАСА ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ:

1. патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие;
2. толерантността и интеркултурния диалог;
3. безопасност на движението по пътищата;
4. защита на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
5. обучение по здравно образование и реализиране на дейностите по програма „Училища за здраве в Европа“;

6. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;

7. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;

8. превенция и противодействие на корупцията;

9. здравно образование и участие в Програмата на „Училище за здраве в Европа“

Б) НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „НА УЧИЛИЩЕ БЕЗ ОТСЪСТВИЯ“, МЯРКА „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС“

В ОУ“И.С.Тургенев“ се прилага тематична програма по НП „На училище без отсъствия”, Мярка „Без свободен час“, която определя водещите принципи, задачи, цели и дейности, както и очакваните резултати. Програмата съдържа три тематични ядра и конкретни теми към всяко едно от тях, засягащи гражданското, здравното, психофизическо и когнитивно развитие. НП „Без свободен час в училище” се актуализира всяка учебна година.

В) УЧЕНИЧЕСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

1. Всяка паралелка избира свой ученически съвет, който подпомага дейността на класния ръководител и инициира дейности на ниво клас;

2. Утвърждаване дейността на ученическия парламент като форма на демократичното училищно самоуправление.

3. В състава на ученическия парламент влизат председателите на паралелките от I до VII клас.

4.Ученическият парламент има тричленно ръководство, което се избира с гласуване за всяка учебна година.

5.Редовни заседания на УС се провеждат в стая 304.

6.Ученическият съвет разработва годишен план с дейности и задачи.

7.Представители на ученическия парламент имат право да взимат участие в педагогически съвети и в заседания на обществения съвет в училище.

8.Ученическият съвет участва в разработването на етичен кодекс на училището.

9.Ученическият съвет разработва и участва в реализирането на проекти.

10. Ученическият съвет съгласува критерии за стипендии и други документи.

Г) ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ В ГРУПИТЕ ЗА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН

1. Наблюдение и оценка на поведенческите ситуации по време на заниманията по интереси.
2. Провеждане на беседи и разговори с учениците по възникнали затруднения, споделяне на проблеми и възникнали конфликт; спазване на здравно-хигиенни норми и изисквания от учениците.
3. Грижа за опазване здравето и живота на учениците.
4. Дидактически игри - образователни и развиващи.
5. Народни традиции, обичаи и празници.
6. Безопасност на движението по пътищата.
7. Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие.
8. Приложни дейности за изготвяне на подходяща украса за празниците.

Д) „ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ” по чл. 20 и чл. 21 от Наредба за приобщаващото образование

Основна цел на клубовете е чрез заниманията по интереси се подкрепя развитието на ключовите компетентности на учениците в областта на математиката, информатиката, природните науки и технологиите и се подпомага професионалното ориентиране на учениците.

Специфични цели:

1. Развитие на потенциала за учене, творческия и спортния потенциал на учениците;
2. Приобщаване на учениците чрез формиране на общности по интереси;
3. Превръщане на училището в по-привлекателно място за развитие и изяви;
4. Включване на общността и родителите/близките на учениците в извънкласните дейности по интереси;
5. Развитие на допълнителни знания, умения и компетентности у учениците, свързани с подкрепа за развитие на способностите им, извън тези, които са включени в задължителната училищна подготовка.
6. Осмисляне на свободното време на учениците чрез насочването им към дейности за развитие на индивидуалните им способности и интереси.

7. Създаване на перспектива в училищата чрез извънучебна дейност всеки участник да придобие увереност в собствените си сили, да формира и реализира собствени стратегии за успех и мотивация за учене.
8. Създаване на условия за развитие на социалната принадлежност, засилване на културната и националната идентичност и повишаване на етническата толерантност и мултикултурната интеграция.
9. Създаване на устойчиви механизми за участие на общността в дейността на училището и за работа с родителите на децата от уязвими групи.

Спазване на изискванията:

- Заниманията по интереси по тематични направления "Ментална аритметика", "Роботика", "Плуване", "Дизайн шампиони", „Народни танци“, „Волейбол“, „Шахмат“, „Съвременни танци“, „Вокална подготовка“, „Баскетбол“, „Руски език“, „Фотография“, „Математика“, „СТЕМ“, „Природолюбители“, „Английски език“, „Приложно изкуство“ да са не по-малко от 40 на сто от общия годишен брой часове за организирани занимания по интереси в училището;
- Минимум 5% - външни лектори;
- Да се включат минимум 20% от учениците в ЗИ

VI. ИНТЕГРИРАНО ОБУЧЕНИЕ ПО УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ ЦЕЛИ:

1. Повишаване на качеството на образованието чрез използване на различни образователни иновации.
2. Поставяне на ученика в центъра на цялостната педагогическа дейност, в отговорна активна позиция при овладяване на знанията, формиране на различни компетенции и развитие на умения за учене през целия живот.
3. Създаване на условия за делова и хуманна атмосфера на откритост и гласност, на взаимно доверие при постигане на успехи и неуспехи, трудности и проблеми.

VII. ФОРМИ:

1. В процеса на придобиване на общообразователна и профилирана подготовка по отделни учебни предмети - биология и здравно образование, история и цивилизация, география и икономика.
2. Интегрирано чрез ориентиране на обучението по общообразователните предмети към придобиване на ключовите компетентности.
3. Чрез добри практики – интердисциплинарни уроци, проведени в или извън училище.